

Om Ortsnamn

Per Flensburg, Professor i informatik

När man är ute och åker ser man ofta märkliga och konstiga ortnamn och man undrar ofta över det måtte vara för något märkligt som döljer sig därstädes. En fascinerande ort jag sett på bussarna i Växjö är "Rävemåla". Jag ser lite dåligt på långt håll, så först tyckte jag att "ä:et" såg ut som ett "ö". Men uppenbarligen måste det vara nån sorts rävlya eller något i den stilen. Fast det såg ut att vara helt vanliga smålänningar som åkte med den - bägge två! Så är det ett annat samhälle jag spekulerat mycket över vart det kan ligga. Det heter "Förstärkningsbuss" och är slutstation för buss 240. Fast enligt tidtabellen skall den bussen gå till Ronneby. Det är kanske ett dialektalt namn...

Om man åker ner till Skåne, så ligger Fru Alstad en bit sydost om Malmö. Jag kom en gång förbi där och det fanns en stor skylt där det stod "Fru Alstad" och bredvid stod frun själv. Men det var inget märkvärdigt med henne och inte låg hon heller!

Drar vi oss lite längre österut mot Österlen till, finns där ett ställe som heter "Tittente". Hur det ser ut där vet jag inte, för jag tittade inte när jag åkte genom. Tänker att det måste vara ett tillhåll för hembrännare, gräsodlare, skörlevnadsmän, antiexhibitionister eller möjligen blindstyren! De har det säkert lungt och skönt! En liknande situation har nog de danskar som bor i "Springforbi" (Det betyder "hoppa över"). Det ligger enligt vägskyltarna mellan Helsingör och Köpenhamn, men hur det ser ut där vet ingen utom dess invånare. Om det nu finns några, det borde vara problem att få in varor och annat plus att det väl med årens lopp blir en viss inavel. Men de kanske hoppar över det med...

I Tyskland finns däremot ett ställe man definitivt inte hoppar över det och det är "Knüllwald" strax norr om Kassel. Alla svenska bilar brukar köra av där och sedan ser man dem stå upprade vid vägkanten, lätt gungande... Ja, tyskarna tänker sannerligen på allt; det finns behållare som det står "Restmüll" på och där man bl.a. ska kasta gummi.

Många Ortsnamn tar sin utgångspunkt i talesätt. Här i Sverige får man sina fiskar varma, i Tyskland gäller det uppenbarligen istället gamla böcker. Jo, för vad händer annars i "Altwarmbüchen"?

Kommen ner i Österrike försvinner plötsligt alla danskar till ett ställe som heter "Tisselose". Tidigare undrade jag mycket över det, men när jag hade jobbat i Danmark ett tag kom jag underfund med varför. "Kissa" heter nämligen "tisse" på danska och man kan ju förstå att danskarna blir nyfikna på folk som inte pinkar!

Ja, nu är timmen slagen för inkomsten till Italien och vad träffar vi på där, jo en ort som heter "Ora", vilket just betyder timme. Kan det vara för att den ligger en timmes väg från gränsen? Lite längre söderut ligger ett samhälle som heter "San Michele Mezzocorona" och det betyder "S:t Mikael's 50-öring". Fast det är nog dax att byta namn nu, för jag hittade 100 lire (det motsvarar 50 öre) på torget när vi var där i somras. Å andra sidan stod

det inte på den att den var S:t Mickels, den tillhörde visst "Repubblica Italiana" eller nått sånt, men jag var ju utlänning och förstår inte språket!

Italienarna har annars inte några speciellt upphetsande namn. Man blir förstås lite konfunderad då man kommer till "Nogarola Rocca" mitt på Po-slätten. "Rocca" betyder nämligen "klippa" och sådant är Po-slätten kemiskt fri från! I jämförelse med Po-slätten är en pannkaka ett bergsmassiv i vildhet obetydligt understigande Himalaya. Fast i somras när vi var där, såg jag en halv meter hög sten ligga bakom en bensinmack. Det var nog klippan det där!

Rävemålaproblemet löst? Ny hypotes lanseras av välkänd resenär!

Ovanstående tänkte jag kunde vara rubriken på en artikel i Högtalaren, en publikation som för mitt vidkommande närmast påminner om en av de bästa middaxtalarna jag känner till, nämligen neanderthalaren. Han har faktiskt hållit käft i 40 000 år!

Det egentliga problemet handlar förstås om bussen till Rävemåla och varför den alltid är fullsatt. Det lanserades en hypotes om att resenärerna läste fel och fick ihop det till Rövemåla och således skulle dit för att få sina rövar målade. Kan detta möjligen ha något att göra med följande historia från andra världskriget:

Generalen var på inspektion på militärsjukhuset. Han inträdde i en sal med tre sjuka, sängliggande soldater. Generalen går fram till den förste och frågar:

- Vad fattas er?
- Hemoroider, general!
- Vad gör man åt det?
- Penslar med jod, general!
- Vad är er största önskan?
- Att få komma ut i fält, general!

Detta tyckte generalen var ett bra svar och han vandrar vidare till nästa soldat. Samma sak upprepas:

- Vad fattas er?
- Hemoroider, general!
- Vad gör man åt det?
- Penslar med jod, general!
- Vad är er största önskan?
- Att få komma ut i fält, general!

Generalen gick nu mycket nöjd fram till den tredje soldaten och följande konversation utspelades:

- Vad fattas er?
- Ont i halsen, general!
- Vad gör man åt det?
- Penslar med jod, general!
- Vad är er största önskan?
- Att bli penslad först, general!

Det skulle naturligtvis kunna tänkas att det i Rävemåla upprättats en filial till detta sjukhus, men det tror jag inte mkt på. Nej, istället vill jag koppla ihop det med det stora intresset för buss 240 till Ronneby och det ringa intresset för buss 240, förstärkningsbuss. Jag har nämligen noterat att först står buss 240 till Ronneby, sedan bussen till Rävemåla och därefter buss 240, förstärkningsbuss (vilken inom parentes sagt, inte verkar förstärka längre än till Väckelsång). Min hypotes har den fördelen att den lyckas förklara samtliga problem i förbindelse med dessa tre busslinjer och inte bara den till Rävemåla. Den har därför större förklaringskraft och är bättre än andra! Det har jag själv sagt på metodföreläsningarna! Dessutom är jag Docent och har därför mera rätt!

Förklaringen finns att söka djupt i den småländska folksjelen! Alla smålänningar går och drömmer om sina far- och morföräldrar, som åkte till Amerikat med två tomma händer och blev mång-miljonärer. I våra dagar finns inte möjligheterna västerut utan österut efter Rysslands och Baltikums frigörelse. Alla smålänningar går och drömmer om att åka till Ryssland, tjäna grova pengar, komma tillbaka och köpa IKEA av Ingvar Kamprad!

Porten till Ryssland ligger i Karlskrona i Blekinge. På buss 240 till Ronneby står det "Blekinge länstrafik" och självfallet överfalls en äkta smålänning då av längtan att komma till Blekinge, där Karlskrona, porten till väl- och framgången finns! Bussen är dessutom målad i ryska flaggans färger, visserligen inte i rätt ordning, men det kan fan inte hålla reda på hur alla nya flaggor ser ut! Detta är helt enkelt fullkomligt oemotståndligt för en äkta smålänning och vederbörande rusar genast fram för att få plats på denna vidunderliga transport. Chauffören inser naturligtvis att alla får inte plats, så han ber dem ta bussen framför och tänker då förstås på förstärknings-buss 240. Men folket är nu så upphetsade att de rusar till närmast framförvarande buss, dvs den till Rävemåla, kastar en hastig blick på dess skylt, urskiljer ett antal märkliga bokstäver, tänker: Aha, det är säkert ryska och så bordar de bums bussen! Se där min geniala hypotes!